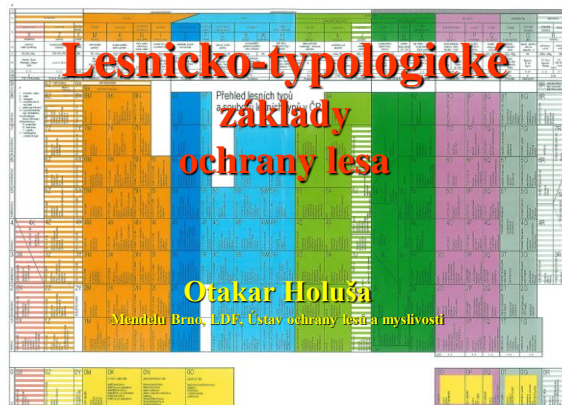


Lesnicko-typologické základy ochrany lesa

Otakar Holuša
Mendelova Univerzita, Lesnická
a dřevařská fakulta Brno



Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a Státním rozpočtem ČR InoBio – CZ.1.07/2.2.00/28.0018



© Otakar Holuša 2014

Cílové hospodářské soubory

§ 2

Vymezení hospodářských souborů

- (1) Při zpracování oblastních plánů se v rámci přírodních lesních oblastí vymezují **hospodářské soubory** (dále jen "soubory"), jako jednotky diferenciace hospodaření v lesích.
- (2) Při vymezení souborů se vychází:
 - a) z rámcového **vymezení cílových hospodářských souborů, charakterizovaných přírodními podmínkami (lesními typy a jejich soubory)** uvedeného v příloze č. 4 této vyhlášky, zejména dle přírodních podmínek přírodní lesní oblasti,
 - b) z **funkčního zaměření lesa na základě veřejných zájmů**, deklarovaných prostřednictvím kategorizace lesů (§ 3 odst. 4 písm. b)),
 - c) ze **stavu lesních porostů definovaného porostními typy v oblasti**, pro kterou se plán zpracovává. Základní porostní typy jsou uvedeny v příloze č. 3 této vyhlášky.
- (3) V zíslelném označení souborů je dvojcíslerný **označení cílové hospodářství** (příloha č. 4 této vyhlášky), **dalšími čísly je označen porostní typ**, případně další charakteristiky. U lesů zvláštního určení se v označení cílového hospodářství druhá lichá číslice dvojcíslerní mění na nejbližší nižší číslici sudou.
- (4) Pro potřeby podrobnější diferenciace hospodaření při zpracování oblastních plánů, lesních hospodářských plánů a lesních hospodářských osnov lze vymezené soubory dále členit na podsoubory.

Lesnicko-typologické základy ochrany lesa

© Otakar Holuša 2012

Cílové hospodářské soubory

jednotka hospodářské úpravy lesa - vychází z **lesnicko-typologické klasifikace**

jsou dány hospodářskou příbuzností sdružených SoLT

mají společně:

- cílové způsoby a formy hospodaření
- cílová skladba dřevin

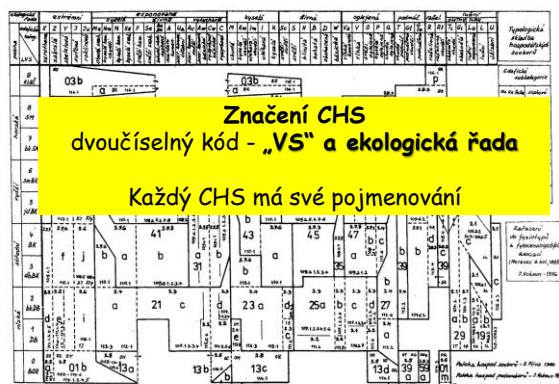
cílové (CHS) vs. provozní (HS)

charakterizovány základními hospodářskými doporučeními

- > cílová dřevinná skladba
- > minimální podíl melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostů
- > hospodářský způsob
- > obmýtlí (střední mýtlí věk)
- > obnovní doba
- > další doporučení - hospodářský tvar

Lesnicko-typologické základy ochrany lesa

© Otakar Holuša 2012



Přehled hospodářských souborů a podsouborů

Lesnicko-typologické základy ochrany lesa

© Otakar Holuša 2012

poznámka

Rámcové plánování - oblastní plány rozvoje lesů (na 20 let) - CHS - HS: RSH - obmýtlí, doba obnovní, minimální podíly melioračních a zpevňujících dřevin

Podrobné plánování - lesní hospodářský plán-LHP (na 10 let) nad 50 ha na náklady vlastníků (menší majetky lesní hospodářské osnovy-LHO)

Lesnicko-typologické základy ochrany lesa

kategorizace lesů

- podle převažujících funkcí:

les hospodářský

les ochranný

lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích 01

vysokohorské lesy pod horní hranicí strom.vegetace 02

lesy v klíčovém „lesním“ vegetačním stupni 03

les zvláštního určení

A lesy v pásnu hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně

A lesy v ochranném pásnu zdrojů léčivých a minerálních vod

A lesy národních parků (1.-3.zóna) a v nár.přír.rezervacích v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích a přírodních památkách

lázeňské, příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí,

sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce,

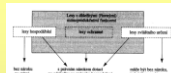
se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou,

klimatickou nebo krajinnou,

potřebné pro zachování biologické různorodosti,

v uznávaných oborách a v samostatných bažantnicích

v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření



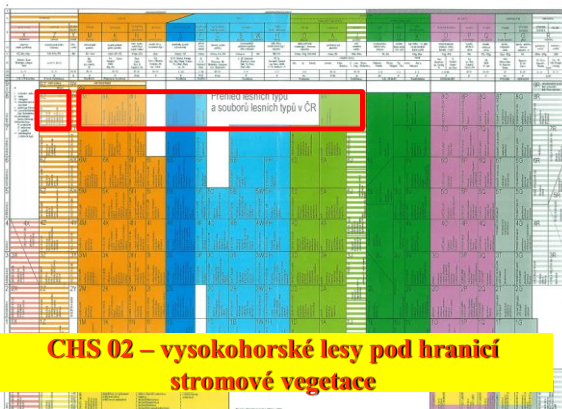
A vyhledávací automatizovaný a statistický rozhodovací systém

zvláštní určení

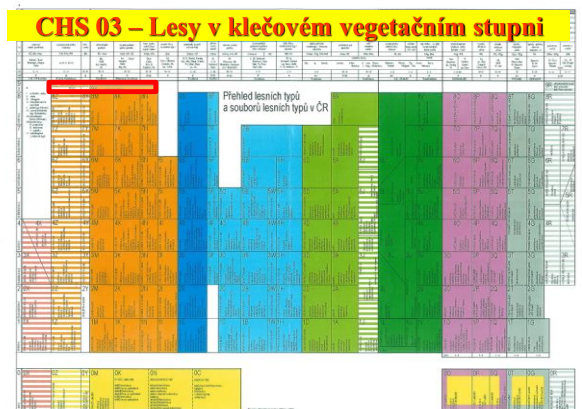
a lesů zvláštního určení je číslo

HS určeno o jasně

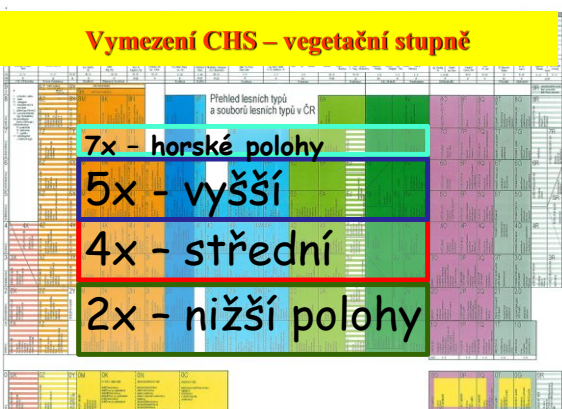
CHS 01 – mimořádně nepříznivá stanoviště



CHS 02 – vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace



CHS 03 – Lesy v klíčovém vegetačním stupni



Vymezení CHS – vegetační stupně

7x - horské polohy

5x - vyšší

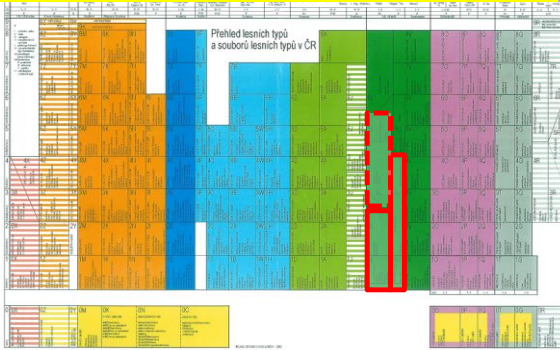
4x - střední

2x - nižší polohy

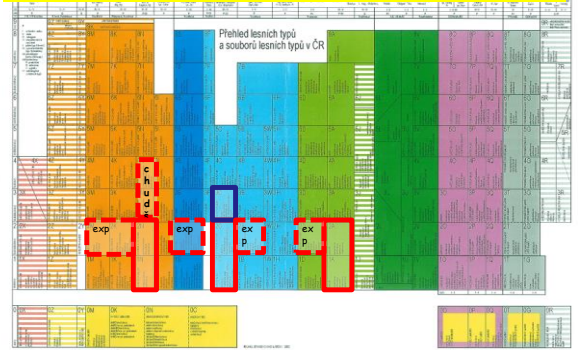


CHS 13 – Hospodářství přirozených borových stanovišť

CHS 19 – Hospodářství lužních stanovišť



CHS 21 – Exponovaná stanoviště nižších poloh



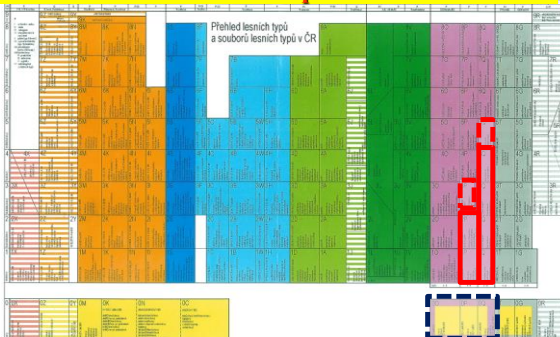
CHS 23 – Kyselá stanoviště nižších poloh



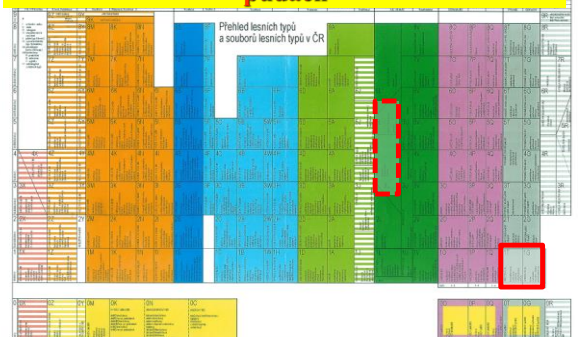
CHS 25 – Živná stanoviště nižších poloh



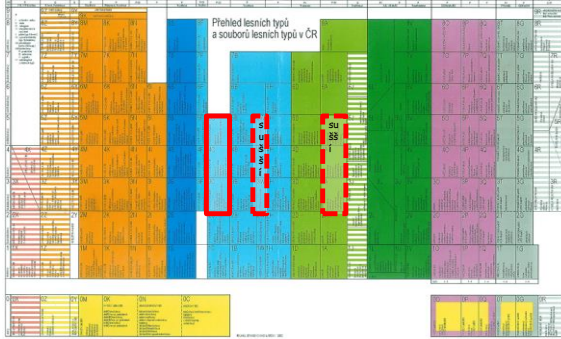
CHS 27 – Oglejená chudá stanoviště nižších a středních poloh



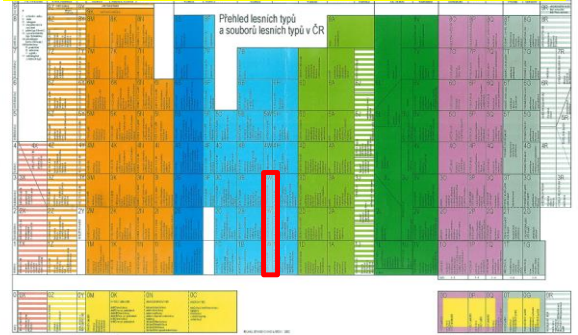
CHS 29 – Olšová stanoviště na podmáčených půdách



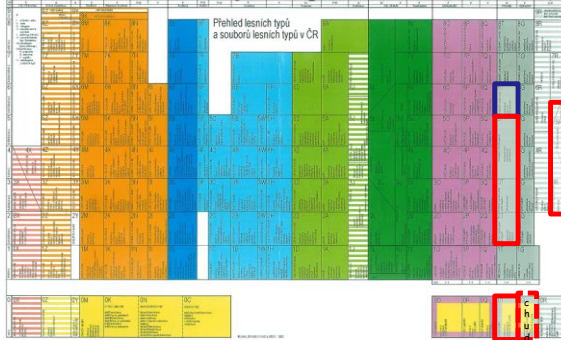
CHS 31 – Vysýchavá a sušší acerózní a bázičká stanoviště středních poloh



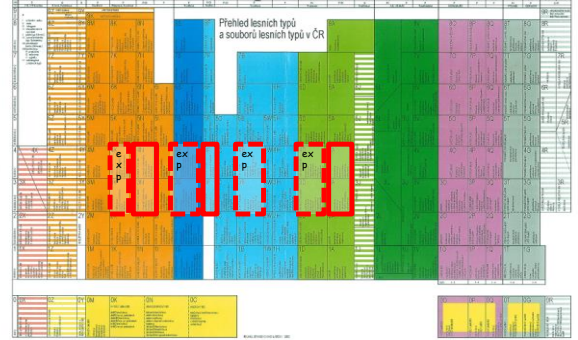
CHS 35 – Živná bázičká stanoviště středních poloh



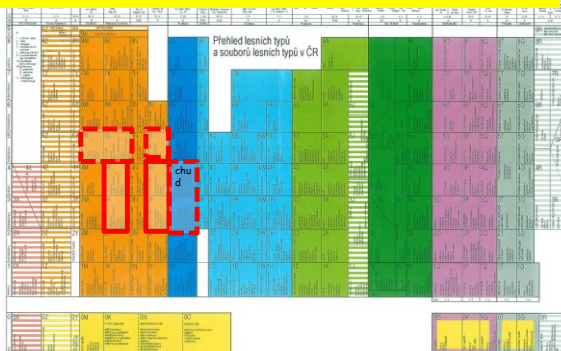
CHS 39 – Chudá podmáčená stanoviště nižších až vyšších poloh



CHS 41 – Exponovaná stanoviště středních poloh



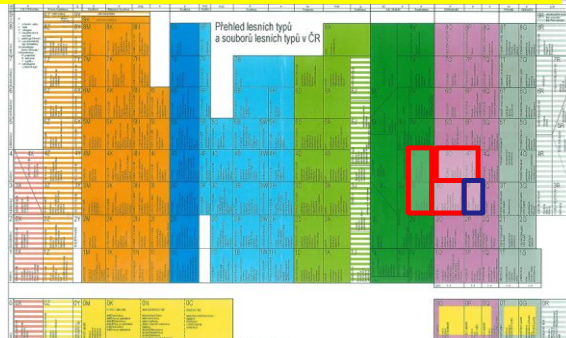
CHS 43 – Kyselé stanoviště středních poloh



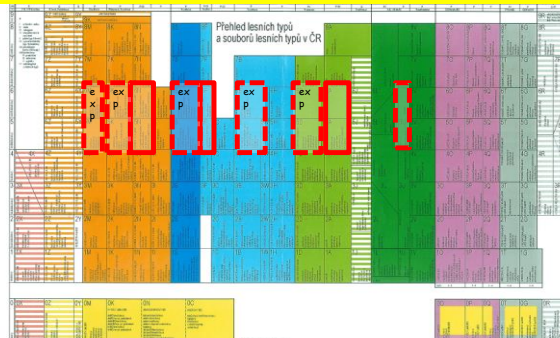
CHS 45 – Živná stanoviště středních poloh



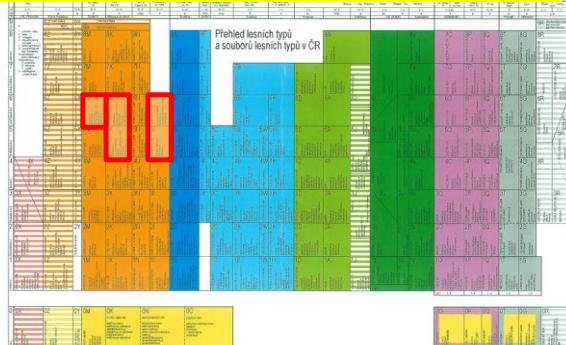
CHS 47 – Oglejená stanoviště středních poloh



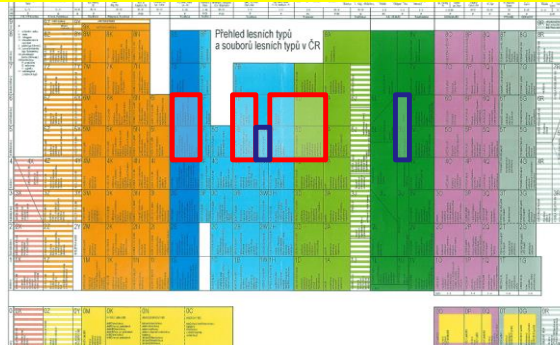
CHS 51 – Exponovaná stanoviště vyšších poloh



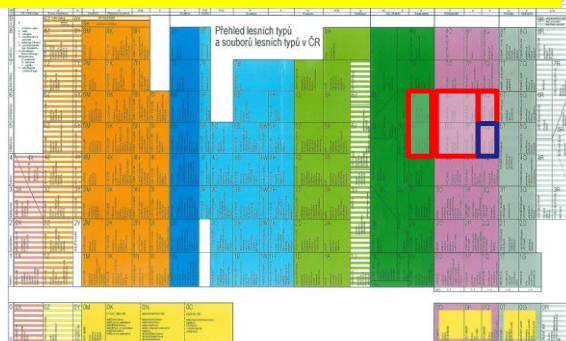
CHS 53 – Kyselá stanoviště vyšších poloh



CHS 55 – Živná stanoviště vyšších poloh



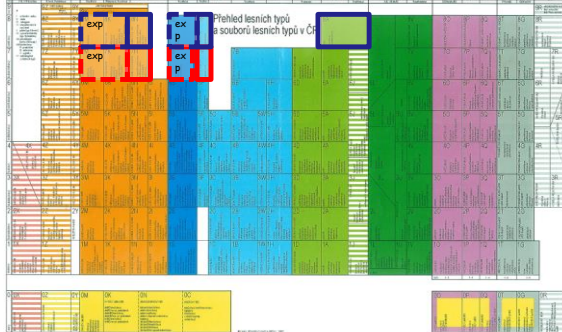
CHS 57 – Oglejená stanoviště vyšších poloh



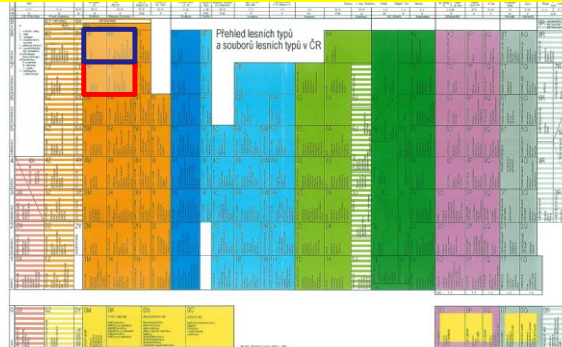
CHS 59 – Podmáčená stanoviště středních a vyšších poloh



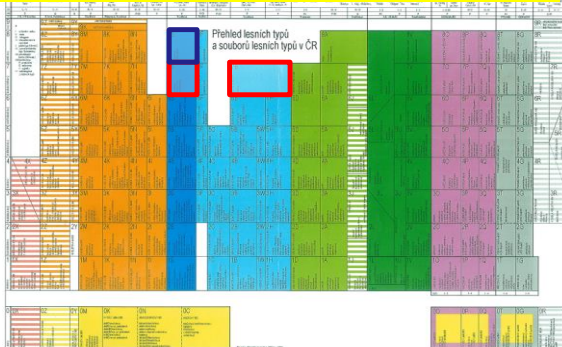
CHS 71 – Exponovaná stanoviště horských poloh



CHS 73 – Kyselá stanoviště horských poloh



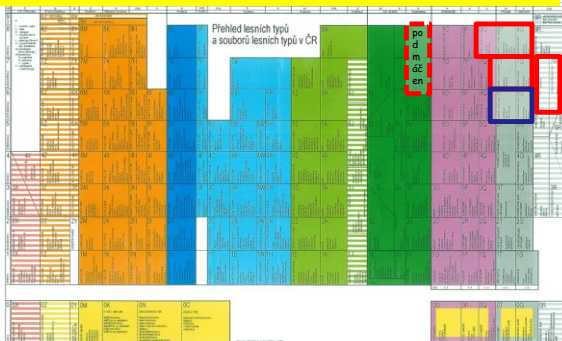
CHS 75 – Živná stanoviště horských poloh



CHS 77 – Oglejená stanoviště horských poloh



CHS 79 – Podmáčená stanoviště horských poloh



Cílové označení cílového hosp. souboru 55	CÍLOVÝ HOSPODÁŘSKÝ SOUBOR: ŽIVNÁ STANOVISŤE STŘEDNÍCH POLOH (obškové slavnice – nížinní, mezotinní, oglejená a suchá, kambizemě)	Plocha ha 32533 % 52,49
Soubory lesních typů (lesní typy) 5S, 5B, 5D, 5H, 6S, 6B, 6D, 6H (bez exponovaných typů)	Základní dřeviny: SM, BK	Geograficky nepůvodní dřev. (max. %)
Základní CÍLOVÁ OBNOVOVÁ SKLADBA: SM 7 JD1-2 BK2-1 KL0-1 JS	ZÁKLADNÍ HOSPODÁŘSKÁ DOPORUČENÍ (vyhláška č. 83/1996 Sb.): Minimální poměr melioračních a spevňujících dřevin 16. Plocha v % v výhledu 0-33 (1996 Sb.)	Meliorační a spevňující dřeviny: BK, JD, KL, JL, JS, TR, LP
ZÁKONNÁ ÚSTANOVENÍ: zákon č. 289/1995 Sb. Mázaná volná půd. Role: 1 ha Plocha v zásadním st. (S1): 2x prům. výška DOPORUČENÉ DOBA závlahy kůlny od vzniku lesního: 5 let	Minimální poměr melioračních a spevňujících dřevin 16. Plocha v % v výhledu 0-33 (1996 Sb.)	Hospodářský tvar: les oký Hospodářský způsob: H, N, P
DOPORUČENÉ POČTY prostokolového sadovního materiálu v tis. ks./ha: BK 5, KL 4, JD 3, SM 4	Hospodářský tvar: les oký Hospodářský způsob: H, N, P Příměrné st. ty podíl meliorač. a spev. dřevin:	Hospodářský způsob: H, N, P podíl náhodných třeb: 20%
POROSTNÍ TYP:	551 - SMRKOVE Obnovit: 110 Početek obnovy: 91	551 - SMRKOVE (POŠKOZENÉ) Obnovit: 30 Početek obnovy: 71
ZÁKLADNÍ DOPORUČENÍ (P, N, H): P, N, H	552 - JEDLOVE (SMISENÉ S JD) Obnovit: 120 Početek obnovy: 91 (81)	Obnovit: 40 Hospodářský způsob: P, N (H)
Alternativní CÍLOVÁ OBNOVOVÁ SKLADBA: 6D: SM5, JD2, BK	6D: SM5, JU2, BK	JD2-5 SM5-3 BK2-3 KL0-1

základní pojmy cílová dřevinná skladba

vyhláškou stanovená doporučení:

- maximální podíl převládající ekonomické dřeviny (sm nebo bo)
- minimální podíl zpevňujících a melioračních dřevin
- „přípustná“ volitelná příměs md a nepůvodních dřevin

meliorační dřevina má zajistit udržení, příp. zlepšení produkční zdatnosti prostředí

zpevňující - má schopnost zvyšovat odolnost porostu vůči větru i dalším destabilizačním faktorům (md a bo nejsou záměrně uváděny) (např. hlubokokořenící dřeviny)

„+“ plošné zastoupení dřeviny nižší než 10%

základní pojmy- doba obmytí (obmýtní)

• podle ekonomické mýtní zralosti (aby připadlo na období kulminace hodnotového celkového průměrného přírůstu)

• obvyklé doby obmytí hlavních dřevin:

- db 120-160
- bk, kl, jd 100-140
- sm, bo 80-120
- jd, md 100-120
- hb, lp, js 80-110
- Br, ol 70-90
- vr, to do 40

požadavky ochrany přírody směřují:

- ke zdůvodněnému prodloužení stanoveného obmytí (geneticky kvalitní) nebo zkrácení (přeměny)
- k nahrazení obmytí fyzickým dozítím stromů nebo mýtní dimenzí (výběrný les)
- Národní parky a 1. zóny CHKO - doba obmytí přizpůsobena hlediskům ochrany přírody (zajištění následného porostu)
- dlouhé obmytí může odpovídat i zájmu ekonomickým (rezonance)

základní pojmy-obnovní doba

- doba, která uplyne od prvního obnovního zásahu v porostu až do úplného obnovního zásahu do mateřského porostu
- vzhledem k preferenci přirozené obnovy s podílem stinných dřevin jsou delší než při umělé obnově smrku na holině

podrobnosti obnovy:

- střední až nižší horské polohy: **30-50 let**
- vyšší polohy: **40-60 let** (docílení účasti jedle)
- přeměny nevhodných porostů: **20-30 let**

základní pojmy-obnovní způsob a formy

Způsob: pasečný vs. výběrný

- H...obnova holosečná maloplošná
- N...obnova násečná
- P...obnova podroštní
- V...výběrná
- Vú...účelový jednotlivý výběr
- HH...obnova holosečná velkoplošná s šířkou na dvě stromové výšky (jen H5 13-bory, do 3 ha)

kombinace obnovních postupů s předsunutými prvky:

- (n)H-násek následovaný v odstupu holosečí
- (n)P- násek následovaný clonnou obnovou
- (n)N- násek násekem
- (p)H - obnova pod porostem následovaná holosečí
- (pN) - obnova pod porostem s násekem
- (p)P - předsunuté clonné kotlíky, následované plošnou obnovou

základní pojmy - hospodářský tvar

- **les vysoký (semenný)** - vzniklý ze semene (síjí, sadbou, přirozená obnova); dlouhé produkční období
- **nízký (výmladkový)** - založený na opakované vegetativní obnově výmladky, obmytí 5 (prutníky) až 40 (db, hb, bk) let. 1.-3. lvs. Původní vznik: porušování těžbou a pastvou. Produkce paliva, tenkých sortimentů, dřevěného uhlí, pastva, koželužství. vegetace lesostepního charakteru. Rozdílná výmladnost dřevin: převládnutí hb
- **střední (sdružený)** - spodní etáž je tvořena lesem výmladkovým a horní semenným. Při každém obmytí se ponechal nebo vysadil semenný les
- naše lužní lesy mají často charakter středních lesů
- historický způsob: dodávka kmenů pro loďstvo, palivové dříví, lesní pastva

Střední les

